

120743

GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO THẾ HỆ TRẺ THÔNG QUA CÁC TÁC PHẨM ÂM NHẠC

Giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ Việt Nam hiện nay là vấn đề đặt ra cấp thiết trước những tác động, ảnh hưởng tiêu cực của môi trường xã hội, nhất là xu thế hội nhập và mặt trái cơ chế thị trường.

Khí thế hừng hực của tuổi trẻ đã góp phần giúp các nhạc sĩ tạo nên các tác phẩm âm nhạc xuất sắc

Đạo đức, lối sống là yếu tố quan trọng mang tính nền tảng hình thành nên phẩm chất, nhân cách con người. Vì vậy, giáo dục đạo đức, lối sống luôn quan trọng và cần thiết đối với mọi tầng lớp nhân dân, đặc biệt đối với thế hệ trẻ hiện nay càng trở nên quan trọng và cấp thiết hơn bao giờ hết.

Công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho đoàn viên thanh niên cả nước trong những năm qua luôn được Đảng, Nhà nước và các tổ chức chính trị, xã hội quan tâm, đầu tư. Đặc biệt, tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh luôn phát huy vai trò xung kích đưa ra nhiều nội dung, biện pháp thiết thực giúp đoàn viên thanh niên có điều kiện học tập, tu dưỡng và rèn luyện đạo đức, lối sống trong sáng, lành mạnh. Do vậy, phần đông thế hệ trẻ Việt Nam hiện nay đều có phẩm chất đạo đức tốt, lối sống lành mạnh, luôn ra sức học tập, lao động và cống hiến

hết mình cho xã hội và đất nước. Đa số thế hệ trẻ hiện nay đều sống có ý thức chấp hành nghiêm chỉnh pháp luật Nhà nước, biết thương yêu, đùm bọc, sẵn sàng chia sẻ, giúp đỡ những hoàn cảnh khó khăn, sống nhân ái, bao dung, tích cực tham gia các hoạt động tình nguyện vì cộng đồng,... Đó là những kết quả đáng phấn khởi trong công tác giáo dục đạo đức, lối sống của xã hội nói chung và của Đoàn nói riêng đối với thế hệ trẻ.

Tuy nhiên, trước thực tế diễn biến phức tạp của đời sống xã hội và yêu cầu đặt ra của nhiệm vụ cách mạng thời kỳ mới đối với thế hệ trẻ đòi hỏi cần phải tiếp tục nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ hiện nay. Trên thực tế, vấn đề đạo đức, lối sống của thế hệ trẻ hiện nay đang đặt ra không ít các "vấn đề" cần sớm được ngăn chặn, khắc phục. Theo đó, còn một bộ phận thanh, thiếu niên có phẩm

chất đạo đức kém, lối sống buông thả, vô kỷ luật; Sống ích kỷ, thực dụng đề cao giá trị vật chất, xem nhẹ các giá trị tinh thần, thờ ơ với con người và xã hội xung quanh. Một bộ phận thanh, thiếu niên có xu hướng sinh ngoại, "quay lưng" lại với các giá trị văn hóa truyền thống; Đặc biệt, một số khác do kém rèn luyện, tu dưỡng đã sa ngã vào các tệ nạn xã hội, vi phạm pháp luật,... đây là thực tế đáng buồn rung lên một hồi chuông "báo động" trong công tác quản lý, giáo dục và rèn luyện một bộ phận thanh, thiếu niên "hư" hiện nay.

Từ thực tiễn trên, thời gian tới cần nghiên cứu, tổ chức triển khai hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ thông qua các tác phẩm âm nhạc, các ca khúc cách mạng (lời hay, ý đẹp). Đây thực sự là hướng đi mới mẻ, hứa hẹn nhiều yếu tố thuận lợi trong nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống

cho thế hệ trẻ Việt Nam hiện nay. Chúng ta đều biết rằng, âm nhạc có sức cuốn hút và khả năng kết nối cộng đồng rất lớn, nhất là đối với thế hệ trẻ. Đặc biệt, âm nhạc còn mang tính giáo dục, thẩm mỹ và tính định hướng rất cao, đó là những tác phẩm âm nhạc thực sự có chất lượng, được kiểm soát chặt chẽ bởi các cơ quan chức năng. Điều đáng buồn hiện nay, bên cạnh những tác phẩm âm nhạc chân chính, có chất lượng tốt vẫn tồn tại không ít các tác phẩm âm nhạc kém cả về nội dung lẫn chất lượng chuyên môn. Về cơ bản, các tác phẩm âm nhạc hiện nay sáng tác thường chạy theo thị hiếu của thị trường và nhu cầu nhất thời của giới trẻ nên chất lượng kém, ít mang tính giáo dục. Phải nói thêm, những tác phẩm âm nhạc được sáng tác theo kiểu "ăn xổi" hiện nay nhiều khi khiến cho giới trẻ càng thêm "lâm li, bí đát", chìm ngộp trong tâm trạng ủy mị, chán trượng, thậm chí có nhiều ca khúc còn gây phản cảm, phản giáo dục đối với thế hệ trẻ...

Giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ thông qua các tác phẩm âm nhạc là điều cần thiết và phải có một trình cụ thể, đặc biệt cần phải có sự phối hợp chặt chẽ của các cơ quan, ban ngành đoàn thể trong xã hội trong quá trình triển khai, thực hiện. Thực tiễn những năm kháng chiến chứng minh, có nhiều ca khúc cách mạng mang tính "kinh điển" đã tạo nguồn động lực to lớn, nhân sức mạnh chiến đấu, lao động sản xuất của quân và dân ta lên gấp bội. Chính âm nhạc đã biến sức mạnh tinh thần thành sức mạnh vật chất, góp phần quan trọng trong định hướng tư tưởng, thống nhất hành động của con người hướng tới những mục tiêu cao đẹp. Do đó, để thực hiện tốt nội dung này, thời gian tới cần chú trọng thực hiện tốt một số nội dung sau:

Thứ nhất, chú trọng đúng mức công tác giáo dục, tuyên truyền và định hướng âm nhạc cho giới trẻ.

Đây là nội dung quan trọng cần phải được chú trọng thường xuyên

giúp giới trẻ có nhận thức đúng đắn, định hướng cụ thể, rõ ràng và lành mạnh về thị hiếu âm nhạc. Theo đó, bằng nhiều hình thức giáo dục, tuyên truyền phong phú, đa dạng hướng thế hệ trẻ tới những tác phẩm âm nhạc có chất lượng nghệ thuật tốt và có tính giáo dục cao. Muốn vậy, cần tăng cường phát hành các chương trình âm nhạc, tăng tần số phát các ca khúc âm nhạc được các thế hệ trẻ yêu thích (có chọn lọc) tạo điều kiện đi sâu vào tâm trí, trái tim người trẻ. Cùng với đó, tăng cường phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội thường xuyên định hướng thị hiếu âm nhạc đúng đắn, lành mạnh cho giới trẻ; kịp thời ngăn chặn và kịch liệt lên án những tư tưởng, thái độ và hành vi lệch lạc, phản cảm trong lĩnh vực âm nhạc của thế hệ trẻ.

Thứ hai, thường xuyên quan tâm, đầu tư thỏa đáng cho hoạt động đào tạo, bồi dưỡng, sáng tác âm nhạc của các văn nghệ sĩ.

Đây là vấn đề mang tính nan giải hiện nay đòi hỏi các cơ quan chức năng, các ban ngành đoàn thể trong xã hội phải tập trung tháo gỡ, tìm hướng đi tốt nhất. Ở đây cần một sự công bằng hay đúng hơn là có cơ chế phù hợp, chính sách thỏa đáng, sự hỗ trợ kịp thời về mọi mặt để đội ngũ văn nghệ sĩ có cơ sở, điều kiện sáng tác ra những tác phẩm âm nhạc có chất lượng thực sự. Thực tế cho thấy, hầu hết những văn nghệ sĩ chân chính đều ít nhiều gặp khó khăn trong cuộc sống mưu sinh, những ca khúc họ phải dày công mới sáng tác ra lại ít được trả thù lao xứng đáng so với những ca sĩ trực tiếp hát ca khúc đó. Thế nên, hiện nay có rất ít những ca khúc âm nhạc có chất lượng, chủ yếu là những ca khúc sáng tác theo kiểu "ăn ngay", kém cả về nội dung lẫn nghệ thuật. Do đó, cần sớm có những cơ chế, quy định rõ ràng, hay đúng hơn là những chính sách cụ thể đối với đội ngũ văn nghệ sĩ để họ yên tâm, tâm huyết với nghề, gác quyền lợi và trách nhiệm trong từng tác phẩm âm nhạc. Có như vậy, giới trẻ mới được thưởng thức những

tác phẩm âm nhạc có chất lượng thực sự, thông qua đó góp phần giáo dục đạo đức, lối sống tích cực, lành mạnh cho họ.

Thứ ba, tăng cường kiểm tra, kiểm soát chặt chẽ các tác phẩm âm nhạc lưu hành trên thị trường.

Hoạt động này phải được tiến hành thường xuyên, chặt chẽ nhằm kịp thời phát hiện, ngăn chặn những tác phẩm âm nhạc chất lượng kém, không phù hợp với đạo đức, lối sống và thuần phong mỹ tục của dân tộc và con người Việt Nam. Đặc biệt, những ca khúc, những giai điệu âm nhạc có nội dung thiếu lành mạnh, không phù hợp, thậm chí phản văn hóa, phản giáo dục cần phải được loại bỏ kịp thời không để "lây lan", ảnh hưởng xấu tới cộng đồng và giới trẻ. Muốn vậy, các cơ quan chức năng cần sớm ban hành và hoàn thiện các cơ chế, chế tài cụ thể, rõ ràng nhằm đưa hoạt động sáng tác, biểu diễn âm nhạc đi vào khuôn khổ, nề nếp, đảm bảo hoạt động này phải được kiểm soát chặt chẽ, thẩm định kỹ lưỡng trước khi lưu hành rộng rãi trên thị trường.

Thứ tư, tạo cơ chế, chính sách thuận lợi cho những tác phẩm âm nhạc chất lượng tốt có điều kiện "lặn lội" rộng lớn giới trẻ.

Theo quy luật tâm lý, những ca khúc âm nhạc, những tác phẩm nghệ thuật được nghe đi, xem lại nhiều lần sẽ dần "ăn sâu" vào tâm trí chúng ta một cách tự nhiên, sâu sắc. Những tác phẩm âm nhạc được cân nhắc, chọn lọc kỹ lưỡng có vai trò quan trọng trong định hướng tư tưởng, cổ vũ tinh thần và điều chỉnh hành vi của thanh, thiếu niên; thông qua đó góp phần giáo dục đạo đức, lối sống trong sáng, lành mạnh và tiến bộ cho thế hệ trẻ. Chính vì vậy, cần chủ động lựa chọn, tăng tần số phát thanh các ca khúc âm nhạc có tính giáo dục cao, động viên lớn để cổ vũ, định hướng cho giới trẻ. Đồng thời, kịp thời ngăn chặn, loại bỏ những ca khúc âm nhạc thiếu lành mạnh, không phù hợp tránh để ảnh hưởng, "lây lan" trong giới trẻ.

NGUYỄN VĂN NĂM